

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/280/2019
Identifikačné číslo spisu: 1113243328
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1113243328.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Ing. C. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/X, H. zast. BAJO LEGAL, s.r.o., AK so sídlom Landererova č.8, Bratislava, IČO: 36 860 5814 proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, o zaplatenie náhrady škody a nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 5C/185/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18. septembra 2018 sp.zn. 14Co/558/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanej voči žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 03.06.2015, č. k. 5C/185/2013-157 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 10.668,- eur spolu s úrokom z omeškania od 09.08.2013 do zaplatenia, vo zvyšku žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

1.1 Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca sa domáhal voči žalovanej náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zák. č. 514/2003 Z.z.“). Žalobca poukázal na uznesenie vyšetrovateľa z 25.08.2007, ČVS: V.-XXX/OEK-PD-XXXX, ktorým bolo proti nemu začaté trestné stíhanie pre trestný čin skrátenia dane a poistného podľa § 148 ods. 1 a 4 Trestného zákona (ďalej len „TZ“) a uznesením vyšetrovateľa z 09.06.2008, ČVS: V.-XXX/OEK-PD-XXXX bolo voči nemu vznesené obvinenie, na tom základe, že ako štatutárny zástupca spoločnosti VDP Slovakia, spol. s r.o. nepodal v zákonnej lehote daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie roku 2004, čím mal skrátiť daň vo výške 1.159.846,- Sk. Proti uzneseniu podal žalobca dňa 04.07.2008 sťažnosť, ktorú

prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza uznesením z 17.07.2008 zamietol. Trestné stíhanie vedené voči žalobcovi bolo ukončené uznesením prokurátora z 21.03.2011, sp. zn. 2 Pv 128/07 o zastavení trestného stíhania z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Žalobca poukázal na ďalšie trestné stíhanie, ktoré voči nemu bolo začaté uznesením vyšetrovateľa z 27.01.2007, ČVS: V.-XX/OEK-PD-XXXX pre trestný čin skrátania dane a poistného podľa § 148 ods. 1 a 4 TZ a pre trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 ods. 2 a 3 TZ. Prokurátor podal pre uvedené skutky dňa 23.03.2011 na Okresný súd Prievidza obžalobu pod sp. zn. 2Pv 128/07 a žalobca bol rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 20.08.2012, sp. zn. 23To 68/2012 oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo voči nemu vedené trestné stíhanie, nie je trestným činom. Žalobca sa žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku z 01.03.2013, ktorú podal u žalovanej, domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy, keď považoval postup žalovanej v obidvoch trestných veciach ako nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci.

1.2 Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobcovi bola uznesením o začatí trestného stíhania, uznesením o vznesení obvinenia, následným trestným stíhaním spôsobená škoda, za ktorú podľa zák. č. 514/2003 Z.z. zodpovedá žalovaná. Táto škoda, pokiaľ ide o škodu majetkovú, vzniknutú titulom trov obhajoby bola žalobcovi spôsobená v príčinnej súvislosti s vydaním uznesení, ktorým bolo voči nemu začaté trestné stíhanie. Žalobca včas požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie jeho nároku, keď žalovaná prerokovala jeho nárok aj z titulu nezákonného rozhodnutia. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu škody vo výške 10.668,- Eur, nakoľko v konaní bolo preukázané, že vynaložil tieto náklady v príčinnej súvislosti s trestným konaním, sp. zn. 3T 59/2011 a o túto sumu sa zmenšil jeho majetok v súvislosti s vedením nezákonného trestného stíhania.

1.3 K náhrade nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie poukázal na odpis registra trestov žalobcu, z ktorého vyplynulo, že bol rozsudkom Okresného súdu Prievidza z 30.11.2007, sp. zn. 2T 221/07 odsúdený na trest odňatia slobody podmienené na dva roky so skúšobnou dobou v trvaní dva roky do 30.11.2009 a rozsudkom Okresného súdu v Prievidzi z 17.07.2010, sp. zn. 2T 107/07, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 18.01.2010, sp. zn. 3To 81/09 uznaný za vinného pre trestné činy podľa § 248 ods. 1 a § 148 ods. 1 a 4, písm. c) TZ, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody nepodmienené na tri roky, uložený trest bol súhrnný, preto trest uložený rozsudkom Okresného súdu Prievidza z 30.11.2007, sp. zn. 2T 221/07 bol zrušený. Výsledky vykonaného dokazovania osvedčili, že k zníženiu dôstojnosti žalobcu nedošlo v priamej príčinnej súvislosti s trestnými stíhaniami označenými v tomto konaní, nakoľko v čase vedenia trestných stíhaní došlo k právoplatnému odsúdeniu žalobcu za iné trestné činy, a teda žalobca príčinnú súvislosť medzi vydanými nezákonnými rozhodnutiami, v dôsledku ktorých mu mala vzniknúť škoda uplatnená v tomto konaní, nepreukázal.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18.09.2018 sp.zn. 14Co/558/2015 I. výrokom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy a II. výrokom zrušil výrok, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 10.668,- eur spolu s úrokom z omeškania a zároveň zrušil výrok v zamietajúcej časti, týkajúcej sa náhrady škody titulom trov obhajoby.

2.1 Odvolací súd k nemajetkovej ujme uviedol, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalobca v konaní nepreukázal priamu príčinnú súvislosť medzi vydanými zákonnými rozhodnutiami, v dôsledku ktorých mu mala vzniknúť nemajetková ujma poukazom na odpis registrov trestov žalobcu. Odvolací súd poukázal na výpoveď žalobcu, ktorý konštatoval, že pokiaľ sa týka zamestnania a podnikania, daríť sa mu prestalo dva roky pred vznesením obvinenia, následne žiadnymi dôkazmi v konaní nepreukázal, či nejakú prácu získal, ktorú následne v priamej príčinnej súvislosti stratil, v súvislosti s predmetnými trestnými stíhaniami v priebehu výpovede konštatoval, že i v Českej republike, pokiaľ bol prepustený zamestnávateľom, dôvod prepustenia bol ten, že bol odsúdený, resp. trestaný, avšak žalobca v súvislosti s dotknutými dvoma trestnými stíhaniami trestaný nebol. Odvolací súd poukázal na výpoveď žalobcu, že žije v Čechách, keď zo Slovenska musel odísť, nakoľko si nevedel nájsť prácu, pričom v tom čase bol obvinený zo siedmich káz. Žalobca nepreukázal, že u neho v značnej miere došlo k zníženiu jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti práve za kauzy, ktoré sú predmetom tohto konania, že práve za tieto

trestné stíhanie pociťoval následky v odlišnom správaní príbuzných a osôb v jeho blízkom, či širšom okruhu, keď v rozhodnom období bol obvinený zo siedmich káuz. Pokiaľ žalobca poukázal, že v tom období bol známym podnikateľom, avšak zo strany ľudí v Handlovej cítil pocit krivdy a hanby, to vyvolalo potrebu odstáť sa do Českej republiky, nepreukázal, že tieto následky, pokiaľ sa týka intenzity ich trvania a rozsahu nepriaznivých následkov na ňom, vzhľadom na jeho postavenie, či už v rodine, alebo v spoločnosti, boli v priamej príčinnej súvislosti práve s trestnými stíhaniami vedenými v tomto konaní. Ak bol žalobca v rozhodnom období stíhaný zo siedmich, bolo vecou žalobcu, aby preukázal priame nepriaznivé dôsledky na jeho osobu práve z týchto dvoch trestných stíhaní. Keďže sa v rozhodnom období viedlo viacero trestných stíhaní, žalobca v konaní nevyšpecifikoval a neustálil, že práve tieto dve konania mu spôsobili ujmu.

2.2 K nároku žalobcu na náhradu škody titulom trov obhajoby v trestnom konaní vo výške 14.628,- eur odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie žalobcovi priznal sumu 10.668,- eur, napriek tomu, že v konaní nepreukázal vznik škody v stanovenej výške. Podľa odvolacieho súdu, žalobcovi možno náhradu škody priznať len do výšky tarifnej odmeny za jeho zastupovanie v trestnom konaní.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku potvrdzujúcemu výrok súdu prvej inštancie zamietajúci žalobu žalobcu o náhradu nemajetkovej ujmy podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1 Za nesprávne právne posúdenie veci považoval dovolateľ, že odvolací súd nárok dovolateľa na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobený nezákonným vedeným trestných konaní mal nepreukázaný. Súdy vychádzali z toho, že nepreukázal priamu príčinnú súvislosť medzi vznikom ujmy a nezákonnými trestnými konaniami. Každé trestné konanie ovplyvňuje a zasahuje do života osoby, voči ktorej je vedené a ak sa ukáže, že takéto trestné konanie vedené byť nemalo, automaticky a bez ďalšieho by mala mať nárok na odškodnenie tohto nezákonného zásahu a spôsobenej ujmy vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

3.2 Dovolateľ za právne otázky, ktoré dosiaľ neboli v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR vyriešené považoval „či v prípade, ak trestné konanie vedené voči žalobcovi bolo právoplatné zastavené alebo bol v ňom oslobodený spod obžaloby, pretože skutok pre ktorý bol trestne stíhaný nebol trestným činom, vzniká žalobcovi automaticky a bez ďalšieho nemajetková ujma, ktorú je z hľadiska závažnosti potrebné odškodiť priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch“ a „či v prípade, ak bolo voči žalobcovi vedené trestné konanie, ktorého výsledkom bolo právoplatné odsúdenie, má táto skutočnosť vplyv na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za iné trestné konanie, ktoré bolo voči nemu zastavené alebo v ktorom bol oslobodený spod obžaloby, pretože skutok pre ktorý bolo vedené nie je trestným činom.“

3.3 K prvej otázke poukázal na nález ÚS ČR7 z 06.12.2011, sp. zn. PL. ÚS 35/09. Každé trestné konanie predstavuje zásah do života osoby v dôsledku ktorého tejto osobe vzniká ujma, ktorá spočíva v tom, že táto osoba nemôže viesť normálny život. Pokiaľ sa ukáže, že trestné konanie vedené voči osobe byť nemalo, automaticky a bez ďalšieho by mala mať táto osoba nárok na odškodnenie. Dovolateľ ďalej poukázal na nález ÚS ČR z 13.03.2018, sp. zn. II. ÚS 2175/16, v zmysle ktorého trestné stíhanie, a to najmä trvajúce niekoľko rokov a ukončené konštatovaním, že sa čin nestal, nebol trestným činom, predstavuje závažný zásah do právnej sféry jednotlivca. Dovolateľ bol vystavený právnej neistote cca päť rokov, počas ktorých prebiehalo trestné konanie, pričom mu hrozil v prípade uznania viny trest odňatia slobody vo výmere 7 až 12 rokov. Podľa dovolateľa nie je možné preukazovať vznik nemajetkovej ujmy, ale jej vznik je nutné hodnotiť na základe objektívnych dôvodov ako povaha trestnej veci, dĺžka trestného konania a malo by byť zohľadnené aj ako to sám prežíval trestne stíhaný a jeho okolie a ako to zasiahlo do jeho života.

3.4 K druhej otázke dovolateľ poukázal na to, že z hľadiska odškodňovania nemajetkovej ujmy v súvislosti s nezákonným trestným konaním je nepodstatné, či bolo v čase vedenia nezákonných trestných konaní voči nemu vedené aj iné trestné konanie, resp. že bol v minulosti v inom trestnom

konaní právoplatne odsúdený, pretože každé trestné konanie predstavuje zásah do života osoby voči ktorej je vedené a pokiaľ sa ukáže, že trestné konanie voči nej vedené byť nemalo stáva sa tento zásah nezákonným a mal by byť primerane odškodnený. Nie je relevantné ako dopadli iné trestné konania, pretože výsledok iných trestných konaní nemení nič na tom, že jedno trestné konanie bolo nezákonné, a daná osoba si ho musela prežiť.

3.5 Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť.

6. Dovolateľ vymedzil z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP dve právne otázky, a to „či v prípade, ak trestné konanie vedené voči žalobcovi bolo právoplatné zastavené alebo bol v ňom oslobodený spod obžaloby, pretože skutok pre ktorý bol trestne stíhaný nebol trestným činom, vzniká žalobcovi automaticky a bez ďalšieho nemajetková ujma, ktorú je z hľadiska závažnosti potrebné odškodniť priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch“ a „či v prípade, ak bolo voči žalobcovi vedené trestné konanie, ktorého výsledkom bolo právoplatné odsúdenie, má táto skutočnosť vplyv na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za iné trestné konanie, ktoré bolo voči nemu zastavené alebo v ktorom bol oslobodený spod obžaloby, pretože skutok pre ktorý bolo vedené nie je trestným činom.“

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu, teda nie o skutkovú otázku. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, ako aj procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním.

9. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020). K dovolateľom položeným právnym otázkam poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax, dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolené právne otázky už boli v praxi dovolacieho súdu vyriešené, a preto posudzoval prípustnosť podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

10. K otázke, či možno priznať osobe, ktorej trestné stíhanie bolo ukončené inak než právoplatným odsúdením náhradu škody spočívajúcu v náhrade nemajetkovej ujmy za vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí sa vyjadril ÚS SR už v rozhodnutí z 24.01.2017 sp. zn. III. ÚS 754/2016, v ktorom vyslovil názor, že vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. alebo za účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z. odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla. S uvedeným sa stotožnil aj Najvyšší súd SR v rozsudku z 30.09.2020, sp. zn.

11. Dovolací súd uzatvára, že pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, obdobne ako pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy; v prípade nemajetkovej ujmy musí byť, navyše, zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy teda možno priznať len v súvislosti s nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ak nemajetková ujma vznikla v príčinnej súvislosti s týmto nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, pričom nestačí len tvrdenie, že nemajetková ujma vznikla; nemajetková ujma a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom musia byť preukázané. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd mal za to, že odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil na nesprávnom právnom posúdení, keď sa pri riešení relevantnej právnej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. K druhej žalobcom položenej otázke dovolací súd uvádza, že existencia nezákonného rozhodnutia žalovanej bola preukázaná, takže bolo nevyhnutné zistiť, či dovolateľovi nemajetková ujma v dôsledku postupu žalovanej vznikla. Vznik nemajetkovej ujmy zásahom OČTK voči osobe spravidla nemožno dokazovať, lebo ide o stav mysle tejto poškodenej osoby. Ide teda o zistenie, či sú tu dané objektívne dôvody pre to, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou a jej tvrdenie, že nemajetková ujma vznikla samotným zásahom OČTK do základných práv a slobôd fyzickej a právnickej osoby. Je teda potrebné zvážiť, či vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu by sa aj iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť dotknutá v zložkách tvoriacich vo svojom súhrne nemajetkovú sféru jednotlivca.

13. Vzťahom príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou sa v právnej teórii označuje priama väzba javov, v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Prítom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (R 21/1992). Atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (rozsudok NS SR z 30.06.2010 sp. zn. 5Cdo/126/2009).

14. Najvyšší súd v uznesení z 31.01.2012 sp. zn. 6MCdo/11/2010 uviedol, že „príčinná súvislosť je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie (nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede, teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha, či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Protiprávny úkon nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody, stačí, že je jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Treba tiež rozlíšiť, či v konkrétnom prípade viac skutočností v jednom okamihu spolupôsobilo na vzniku toho istého škodlivého následku alebo či jedna skutočnosť vylučuje druhú, prípadne či novou skutočnosťou došlo k prerušeniu pôvodného dejového sledu. V tejto súvislosti možno poukázať aj na Princípy európskeho deliktneho práva, ktoré právnický vymedzujú príčinnú súvislosť ako predpoklad zodpovednosti za škodu. Podľa týchto princípov, ak určitá skutočnosť viedla neodvratne k spôsobeniu škody, následná skutočnosť,

ktorá by sama spôsobila tú istú škodu, nemôže byť braná do úvahy."

15. NS SR v rozhodnutí z 30.04.2011 sp. zn. 6Cdo/103/2011 vyslovil, že „Príčinou vzniku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím môže byť len také nezákonné rozhodnutie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha, či by škodlivý následok nastal bez nezákonného rozhodnutia. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola."

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/313/2009 z 24.02.2011 skonštatoval, že „Ak by príčinou vzniku škody bola iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastane. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale stačí ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú."

17. Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie existencie príčinnej súvislosti ako základného predpokladu zodpovednosti žalovanej za náhradu nemajetkovej ujmy. Ani podľa názoru dovolacieho súdu tento predpoklad zodpovednosti žalovanej za škodu splnený nebol. Dovolateľ nepreukázal, že ním tvrdený nesprávny postup, resp. nezákonné rozhodnutia mali priamy a bezprostredný vplyv na ujmu mu vzniknutú. Príčinná súvislosť medzi konaním žalovanej a nemajetkovou ujmou dovolateľa by bola daná, ak by bez zavinenia žalovanej, t.j. bez trestných stíhaní, v súvislosti s ktorými sa dovolateľ domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, nedošlo k ním tvrdenému škodlivému následku. Dovolací súd nepopiera, že predmetné konania znamenali zásah do jeho života, avšak zhodne so súdmi nižších inštancií má za to, že tieto trestné konania vedené proti nemu neboli podstatnou príčinou vzniknutej ujmy.

18. Ako už poukazovali súdy nižších inštancií dovolateľ bol rozsudkom OS Prievidza z 30.11.2007, sp. zn. 2T 221/07 odsúdený na trest odňatia slobody podmienene na dva roky so skúšobnou dobou v trvaní dva roky do 30.11.2009 a rozsudkom OS Prievidza z 17.07.2009, sp. zn. 2T 107/07 v spojení s uznesením KS v Trenčíne z 18.01.2010, sp. zn. 3To 81/09 uznaný za vinného pre trestné činy podľa § 248 ods. 1 a § 148 ods. 1 a 4, písm. c) TZ, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody nepodmienene na tri roky, uložený trest bol súhrnný, preto trest uložený rozsudkom OS Prievidza z 30.11.2007, sp. zn. 2T 221/07 bol zrušený. Trestné stíhanie, v súvislosti s ktorými sa dovolateľ domáhal náhrady nemajetkovej ujmy boli začaté uzneseniami z 25.08.2007 a z 27.01.2007, a teda pred vznesením obvinenia voči dovolateľovi za tieto trestné činy, bolo voči nemu vznesené obvinenie za iný trestný čin, za ktorý bol v roku 2007 aj odsúdený. Z výpovede dovolateľa vyplýva, že bol v čase, keď sa musel zo Slovenska vysťahovať obvinený zo siedmych káuz.

19. Ďalej dovolací súd poukazuje na to, že dovolateľ zároveň vypovedal, že v podnikaní sa mu prestalo dariť okolo roku 2005, v roku 2002 sa rozviedol a od tohto roku žil v spoločnej domácnosti s p. Chromíkovou. A teda predmetné trestné stíhanie v súvislosti, s ktorými sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, nemali vplyv na jeho podnikanie, keď sa mu prestalo dariť dva roky pred vznesením obvinenia a nemali vplyv na jeho rodinný život, ktorý sa rozviedol ešte v roku 2002 a od tohto roku žil v spoločnej domácnosti s p. Chromíkovou. Vo vzťahu k zamestnaniu z výpovede dovolateľa vyplývalo, že ak bol prepustený zo zamestnania, tak v dôsledku toho, že jeho zamestnávateľ sa dozvedel o tom, že bol odsúdený, resp. trestaný, pričom však v súvislosti s dvoma trestnými stíhaniami, s ktorými sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, trestaný nebol. Keďže sa zo Slovenska odsťahoval v roku 2007, keď v tom čase bol odsúdený za spáchanie iného trestného činu, nepreukázal, že sa odsťahoval v priamej príčinnej súvislosti s týmito dvoma trestnými stíhaniami, s ktorými sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, resp. že tieto dve trestné stíhanie boli priamou podstatnou príčinou zmeny bydliska ani že u neho v značnej miere došlo k zníženiu jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti a v rodine práve v súvislosti s týmito dvoma trestnými stíhaniami.

20. Teda ak trestné stíhanie v súvislosti, s ktorými sa dovolateľ domáha náhrady nemajetkovej ujmy, nemali vplyv na jeho podnikanie, nemali vplyv na jeho rodinný život, nemali vplyv na stratu zamestnania, nebolo preukázané, že boli podstatnou príčinou zmeny bydliska a zníženia dôstojnosti, tak nemožno konštatovať, že tieto trestné stíhanie mali za následok vznik nemajetkovej ujmy dovolateľa. Dovolací súd zároveň poukazuje na body 37. až 39. rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolanie tak neopodstatnené

smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 CSP).

21. Dovolací súd uzatvára, že nie je pravdou tvrdenie dovolateľa, že ak by bol pripustený prístup, aby sa posudzovala trestná minulosť osôb, resp. či v dobe vedenia nezákonného trestného konania prebiehali aj iné trestné konania, vytvorili by sa dve skupiny subjektov. Prvú by tvorili osoby, ktoré neboli nikdy trestné stíhané a druhú skupiny osoby s trestnou minulosťou, ktoré by boli vylúčené z odškodňovania ujmy. Súd je pri náhrade nemajetkovej ujmy vždy povinný skúmať príčinnú súvislosť medzi vzniknutou ujmu a nesprávnym úradným postupom, resp. nezákonným rozhodnutím. Ak nesprávny úradný postup, resp. nezákonné rozhodnutie nie sú podstatnou príčinou vzniku ujmy, tak nie je naplnený predpoklad zodpovednosti štátu za túto ujmu. V danom prípade bolo preukázané, že ak by k sporným dvom trestným stíhaniam nedošlo, dovolateľovi by ním tvrdená ujma aj napriek tomu vznikla (zmena v podnikaní, rozvod, strata zamestnania) a zároveň nebolo preukázané že tieto boli podstatnou, priamou a bezprostrednou príčinou zmeny bydliska či zníženiu dôstojnosti. Nemožno prisvedčiť tvrdeniu dovolateľa, že za danej situácie by nebolo možné priznať nemajetkovú ujmu osobám, ktoré už boli odsúdené, resp. voči ktorým bolo súčasne vedené trestné stíhanie, keď ak by v prípade týchto osôb bolo zistené, že vedenia nezákonného trestného konania je podstatnou príčinou vzniku ujmy, súd by bol povinný im túto ujmu priznať.

22. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalovanej na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.